EVROPSKÝ PARLAMENT 2009 - 2014

Dokument ze zasedání

26. 1. 2011 B7-0073/2011

NÁVRH USNESENÍ

předložený na základě otázky k ústnímu zodpovězení B7-0805/2011

v souladu s čl. 115 odst. 5 jednacího řádu

o kritické situaci v Kampánii v souvislosti s odpadem

Luigi de Magistris, Sonia Alfano, Niccolò Rinaldi, Giommaria Uggias, Adina-Ioana Vălean
za skupinu ALDE

B7-0073/2011

Usnesení Evropského parlamentu o kritické situaci v Kampánii v souvislosti s odpadem

Evropský parlament,

– s ohledem na směrnici 75/442/EHS a zejména na článek 4 této směrnice,

– s ohledem na směrnici 91/689/EHS o nebezpečných odpadech a zejména na článek 2 této směrnice,

– s ohledem na směrnici 99/31/ES o skládkách odpadů a zejména na článek 11 a přílohu II této směrnice,

– s ohledem na revidovaný rámec směrnice o odpadech (2008/98/ES) a zejména na články 17 a 18 této směrnice,

– s ohledem na své usnesení ze dne 19. listopadu 2003 o rámcové směrnici o odpadech[1],

– s ohledem na své usnesení ze dne 16. září 1998 o sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě o uplatňování směrnic o nakládání s odpady[2],

– s ohledem na pracovní dokument o vyšetřovací misi vyslané Petičním výborem ve dnech 28. až 30. dubna 2010 do italské Kampánie[3],

– s ohledem na zákon 123/2008 Italské republiky vyhlášený dne 14. července 2008,

– s ohledem na směrnici 2008/99 o trestněprávní ochraně životního prostředí,

– s ohledem na rozsudek Evropského soudního dvora ze dne 26. dubna 2007 ve věci C-135/05,

– s ohledem na rozsudek Evropského soudního dvora ze dne 4. března 2010 ve věci C-297/08,

– s ohledem na články 191 a 260 Smlouvy o fungování Evropské unie,

– s ohledem na směrnici 2003/35/ES o účasti veřejnosti na vypracovávání některých plánů a programů týkajících se životního prostředí a zejména na článek 2 této směrnice,

– s ohledem na Aarhuskou úmluvu,

– s ohledem na čl. 115 odst. 5 a čl. 110 odst. 2 jednacího řádu,

A. vzhledem k tomu, že krizová situace v provincii Kampánie je nejdramatičtější kapitolou

[1] Přijaté texty P5_TA(2003)0508.
[2] Úř. věst. C 313, 12.10.1998, s. 0053–0099.
[3] PETI_DT(2010)442870.

v historii problematického nakládání s odpady v mnoha oblastech Itálie, včetně Lazia, Kalábrie a Sicílie, a vzhledem k tomu, že ve všech uvedených regionech byl v devadesátých letech vyhlášen kvůli problémům s odpady stav nouze a vláda jmenovala komisaře se zvláštními pravomocemi a přidělenými prostředky,

B. vzhledem k tomu, že dne 5. října 2010 Petiční výbor EP téměř jednomyslně přijal pracovní dokument[3] o vyšetřovací misi, která byla ve dnech 28. až 30. dubna 2010 vyslána do italské Kampánie na základě četných petic ohledně problémů tohoto regionu s odpady,

C. vzhledem k tomu, že po zažehnání krize v létě 2008 a krátce po přijetí zprávy o misi Petičního výboru se situace opět vyhrotila a znovu byl vyhlášen stav nouze; vzhledem k tomu, že po zveřejnění informací o přijetí mimořádných opatření, jako bylo např. otevření nových skládek, následovaly masové protesty,

D. vzhledem k tomu, že původní řešení, jež spočívalo ve výrobě „ekobalíků“ a produkci organického odpadu, nakonec nebylo realizováno zcela v souladu s právními předpisy; vzhledem k tomu, že kvůli nedostatečnému čištění nebo třídění odpadu se na dočasných skládkách nahromadilo přes šest milionů těchto balíků nízké kvality, které mohou obsahovat toxický odpad,

E. vzhledem k tomu, že první spalovna v obci Acerra byla uvedena do provozu až v březnu 2010, avšak kvůli nevhodné infrastruktuře pro třídění a zpracování odpadů nefunguje optimálně; vzhledem k tomu, že zřejmě neexistují jasná omezení pro odpady určené ke spalování, a tak přetrvávají obavy ohledně dalšího osudu toxického popílku vznikajícího při spalování,

F. vzhledem k tomu, že při snižování objemu odpadu a recyklaci domácího odpadu nebylo dosaženo téměř žádného pokroku a že na skládky je nadále přivážen netříděný domácí i jiný odpad, přičemž v některých případech byl patrně smíchán s různými druhy průmyslového odpadu,

G. vzhledem k tomu, že mnohé skládky byly označeny za oblasti strategického zájmu, a proto je občanům a místním orgánům, včetně policie, znemožňováno přesvědčit se, co je na nich ve skutečnosti ukládáno; vzhledem k tomu, že většina skládek je provozována soukromě bez náležité licence nebo povolení a veřejné kontroly nad jejich správou,

H. vzhledem k tomu, že výjimečný stav se vyznačuje tím, že komisaři mají pravomoc odchýlit se od právních předpisů a kontrol, včetně např. vynětí z povinnosti vypracovat posouzení dopadu na životní prostředí a z právních předpisů o zadávání veřejných zakázek, a zřejmě mají nekontrolovaný přístup k veřejným financím; vzhledem k tomu, že komisaři jsou oprávněni rozhodovat o umístění podniků, skládek a spaloven a že smluvní společnosti nejsou povinny informovat místní orgány a obyvatele o přijímaných rozhodnutích; vzhledem k tomu, že samotný systém komisařů čelí silné kritice a že je v současnosti vedeno několik soudních vyšetřování; vzhledem k tomu, že rozhodování krizových komisařů o nakládání s odpady považuje velká část občanů za součást problému spíše než za jeho řešení,

I. vzhledem k tomu, že Aarhuská úmluva přiznává občanům právo na informace o situaci

v jejich vlastním regionu a veřejným orgánům ukládá povinnost tyto informace poskytovat a podněcovat občany k zodpovědnému přístupu a chování; vzhledem k tomu, že členské státy musí podle směrnice 2003/35/ES zajistit, aby bylo veřejnosti zavčas umožněno účinně se podílet na přípravě, úpravě či revizi potřebných plánů nebo programů,

J. vzhledem k tomu, že občané, kteří proti této situaci protestovali nebo se snažili navrhnout alternativní řešení, byli ignorováni nebo veřejně marginalizováni; vzhledem k tomu, že reakce ze strany vnitrostátních politických orgánů v podstatě spočívá v tom, že objekty skládek a spalovna v obci Accera jsou přísně střeženy armádou; vzhledem k tomu, že během nedávných veřejných demonstrací proti této situaci bylo zadrženo několik osob a je zřejmé, že byly vážně narušeny vztahy mezi občany a orgány veřejné moci a že nespokojenost občanů sílí,

K. vzhledem k tomu, že krizový management uplatňovaný komisaři a jejich neúspěšné řešení problémů, které byly umocněny kvůli chybějícím institucionálním kontrolám a institucionální nerovnováze, vytvořily nové příležitosti pro organizovaný zločin; vzhledem k jasným důkazům o tom, že na lukrativním hospodaření s odpady se již dlouho podílejí skupiny organizovaného zločinu, jmenovitě Camorra, které se mimo jiné zbavují průmyslového toxického odpadu na stovkách nelegálních skládek v severní Itálii nebo jej dokonce shazují do moře; vzhledem k tomu, že je nemyslitelné, aby žádný orgán neměl tušení o aktivitách takového rozsahu,

L. vzhledem k tomu, že Evropská komise v roce 2007 rozhodla, že pozastaví vyplácení 135 milionů EUR z finančního období 2006–2013 ve formě příspěvků na projekty související s odpady, jakož i vyplácení dalších 10,5 milionu EUR z finančního období 2000–2006, dokud nebude zrušena struktura komisařů,

M. vzhledem k tomu, že současný cyklus nakládání s odpady je z velké části založen na ukládání na skládkách a spalování, což je v rozporu s novou rámcovou směrnicí o odpadech (2008/98/ES); vzhledem k tomu, že v tomto regionu zatím neexistuje ucelený plán pro nakládání s odpadem, který by byl v souladu se zásadami právních předpisů EU týkajících se odpadů a který by dodržoval hierarchii zpracování odpadů, ani plán pro bezpečné používání skládek či spalování,

N. vzhledem k tomu, že nebezpečný odpad je míchán nebo likvidován společně s odpadem z domácností či organickým odpadem a že při rozhodování o umístění skládek na místech, jako je Chiaiano, nebyly řádně zváženy geologické a hydrologické faktory, takže existuje značné riziko znečištění okolní půdy a zdrojů podzemní vody; vzhledem k tomu, že tento postup je v rozporu s články 17 a 18 rámcové směrnice o odpadech a rovněž se směrnicí o skládkách odpadů,

O. vzhledem k tomu, že skládka Cava Sari ve městě Terzigno, která leží v oblasti Natura 2000 ve Vesuvském národním parku i v oblasti světového dědictví UNESCO, je v rozporu s postupem přijímání odpadu podle směrnice o skládkách odpadů,

P. vzhledem k tomu, že Soudní dvůr ve svém rozsudku ze dne 26. dubna 2007 ve věci C-135/05 uvedl, že Italská republika tím, že nepřijala veškerá opatření nezbytná k tomu, aby zajistila využívání či odstraňování odpadů bez ohrožení lidského zdraví a bez poškozování

životního prostředí a aby zakázala svévolné opuštění, nepovolené ukládání a nekontrolované odstraňování odpadů, nesplnila povinnosti, které pro ni vyplývají z právních předpisů Společenství; vzhledem k tomu, že Soudní dvůr ve svém nedávném rozsudku ze dne 4. března 2010 ve věci C-297/08 uvedl, že Italská republika tím, že nepřijala pro region Kampánie veškerá nezbytná opatření, nesplnila povinnosti, které pro ni vyplývají z článků 4 a 5 směrnice 2006/12/ES,

Q. vzhledem k tomu, že již ve svém usnesení ze dne 16. září 1998 o provádění směrnic o nakládání s odpady vyzval k tomu, aby byla systematicky zahajována řízení pro porušení práva proti členským státům, které neplní veškerá ustanovení těchto směrnic, a aby byl čtvrtletně předkládán seznam případů předložených Soudnímu dvoru proti členským státům, které neplní své povinnosti, včetně seznamu případů, o nichž již Soudní dvůr rozhodl, a seznamu pokut uvalených Soudním dvorem, a vzhledem k tomu, že ve svém usnesení ze dne 19. listopadu 2003 o hodnotící zprávě o rámcové směrnici o odpadech vyzval k důkladnému a soustavnému monitorování a koordinaci uplatňování platných právních předpisů o odpadech;

1. požaduje, aby bylo neodkladně nalezeno trvalé řešení, které splní kritéria EU a bude konkrétně spočívat v zavedení plánu pro nakládání s odpady, jenž bude v souladu se směrnicí 2008/98/ES vycházet z respektování hierarchie cyklu nakládání s odpady;

2. připomíná, že pro dosažení souladu s právními předpisy EU o odpadech je v Kampánii zapotřebí velmi energicky usilovat o zredukování objemu odpadů a zvrátit rovnováhu ve prospěch prevence, snížení, opětovného využití a recyklace odpadů pomocí odpovídající infrastruktury, a konstatuje, že je třeba klást větší důraz na využití organického odpadu zejména v tomto převážně zemědělském regionu, čemuž byla zjevně prozatím věnována malá pozornost;

3. domnívá se, že dlouhodobá výjimečná opatření využívaná italskými orgány, jako bylo mimo jiné jmenování zvláštních komisařů či označení skládek za místa „strategického zájmu“ s vojenským dozorem, jsou kontraproduktivní, a obává se, že nejasné postupy, které v oblasti nakládání s opady vytvořily veřejné orgány, spíše zvýšený výskyt organizovaného zločinu usnadnily, než aby mu zabránily, a to jak v oblasti oficiálního nakládání s odpady v tomto regionu, tak v rámci nelegálního odstraňování průmyslového odpadu; jménem různých odpovědných orgánů tedy žádá o mnohem větší transparentnost;

4. zdůrazňuje význam opětovného vybudování důvěry pomocí strukturovaného dialogu, do něhož by byli zapojeni občané a různé orgány, a rovněž dialogu, který by byl ve strukturovaném rámci veden mezi jednotlivými úrovněmi vlády; vyjadřuje politování nad skutečností, že orgány obviňují některé občany, kteří pokojně demonstrovali proti vytváření nových skládek, a rovněž lituje násilí, kterého se na těchto občanech dopustili bezpečnostní složky; je přesvědčen, že postupem času lze dospět k udržitelnému řešení problémů s odpady, kterému tento region čelí, pouze pokud budou občané aktivně zapojeni do celého procesu;

5. žádá Komisi, aby na neurčitou dobu prodloužila zadržování finančních prostředků z fondů EU, které byly tomuto regionu přiděleny na projekty týkající se odpadů, a aby je zmrazila do doby, než bude vypracován ověřitelný plán pro nakládání s odpady, který společně schválí všechny dotčené strany;

6. upozorňuje na 7 milionů tun „ekologických balíků“ nahromaděných na skládkách, zejména v lokalitě Taverna del Ré, a zdůrazňuje, že je důležité, aby prioritou bylo jejich odstranění a likvidace poté, co bude řádně zjištěn jejich přesný obsah; trvá na tom, že při likvidaci těchto balíků musí být zvoleny vhodné postupy[1] a že je třeba se řídit plánem pro nakládání s odpady, jenž odpovídá právní praxi a v němž jsou jasně uvedeny lokality pro každý druh zpracování;

7. konstatuje, že je naléhavě nutné věnovat pozornost volnému a nedovolenému ukládání smíšeného a neznámého odpadu poblíž lokality Ferandelle, a požaduje zavedení přísných kontrol nakládání s odpady; připomíná příslušným orgánům, že v plném souladu se směrnicí o integrované prevenci a omezování znečištění (IPPC) (2008/1, revidovaná směrnicí 2010/75)[2] musí zavést přísnou kontrolu nakládání se specifickými druhy průmyslového odpadu bez ohledu na jeho původ; poznamenává také, že je třeba naplánovat speciální místa, která odpovídají ustanovením směrnic EU, a zajistit, aby byla vytvořena vhodná infrastruktura pro průmyslový, zvláštní a toxický odpad; žádá, aby bylo vysvětleno nedostatečné využívání místa naplánovaného pro příjem organického odpadu, a požaduje, aby bylo uvedeno do provozu za předpokladu, že splňuje kritéria stanovená směrnicí o nakládání s odpady;

8. vyslovuje politování nad tím, že v chráněných přírodních oblastech ve Vesuvském národním parku, jako např. v Terzignu, byly otevřeny skládky; důrazně se staví proti jakýmkoli plánům na rozšíření těchto skládek a považuje návrh na otevření druhé skládky v Terzignu (Cava Vitiello) za nepřijatelné pochybení; navrhuje, aby Komise požádala Soudní dvůr o vydání soudního příkazu, pokud budou existující skládky v chráněných přírodních oblastech rozšiřovány nebo pokud vzniknou v lokalitách Natura 2000 skládky nové;

9. naléhavě vyzývá italskou vládu, aby v této záležitosti jednala v souladu s právními předpisy EU, konkrétně aby splnila dva poslední rozsudky Evropského soudního dvora a aby napravila všechna uvedená porušení právních předpisů EU, přičemž připomíná povinnost přijmout opatření k zajištění toho, aby bylo *acquis communautaire* EU dodržováno na všech úrovních;

10. vyzývá Komisi, aby učinila vše, co je v její pravomoci, a pravidelně kontrolovala, zda příslušné orgány v Itálii účinně zajišťují řádný sběr, třídění a zpracovávání odpadu a zda regionální orgány předložily důvěryhodný plán;

11. domnívá se, že náklady na sanaci lokalit v Kampánii, které jsou znečištěny různými druhy odpadů, by neměli nést daňoví poplatníci, ale v souladu se zásadou „znečišťovatel platí“ ti, kteří jsou za znečištění zodpovědni;

12. konstatuje, že Itálie neinformovala ve lhůtě do 26. prosince 2010 o provedení směrnice 2008/99 o trestněprávní ochraně životního prostředí, očekává však, že Itálie tuto směrnici

[1] Pokud jde o nejnovější poznatky, v současné době je pravděpodobně jediným praktickým postupem spalování ve specializovaných zařízeních, přičemž stávající místo skládky musí být náležitě sanováno; „mumifikovaný“ starý odpad nelze spalovat, a proto by měl být tento odpad uložen pouze na úředně schválených skládkách, které odpovídají směrnici EU o skládkách.
[2] Úř. věst. L 024, 29.1.2008 a Úř. věst. L 334, 17.12.2010, se lhůtami provedení do roku 2013.

plně dodrží a že za trestné činy související s odpady uvedené v této směrnici uloží sankce i právnickým osobám, budou-li splněny příslušné podmínky;

13. vyzývá Komisi, aby neprodleně zahájila proti Itálii řízení pro porušení povinností podle článku 260 SFEU s cílem stanovit pokuty, které zajistí, aby italské orgány splnily rozsudek Soudního dvora a zejména aby stávající skládky byly v souladu s právem EU; domnívá se, že by bylo vhodné a v souladu s rozsudkem ve věci C-304/02 Evropského soudního dvora nařídit Itálii, aby uhradila jak paušální částku jako penále za dlouhodobé a systematické porušování směrnic EU v posledních letech, tak aby od nynějška platila i denní penále;

14. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Radě, Komisi a italské vládě a oběma komorám italského parlamentu.